

УПРАВЛІННЯ ДИНАМІЧНИМИ ЗДІБНОСТЯМИ СТРУКТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ

*С. О. Ареф'єв, д. е. н, доцент, Національний авіаційний університет,
arefievso@ukr.net*

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: системно-логічних, науково-аналітичних та історичних – під час опрацювання, узагальнення і систематизації наукових підходів щодо визначення сутності, складових та чинників, що визначають динамічні здібності як процес; діалектичного методу пізнання та абстрактно-логічного методу – при узагальненні теоретичних положень при обґрунтуванні факторного впливу відносно трансформації функціонуючих бізнес-систем з подальшою їх класифікацією.

Результати. Встановлено, що створення умов для комфортного здійснення змін обумовлює процеси внутрішньої адаптації на підставі визначення критеріїв пріоритетності та класифікації структурних трансформацій підприємства. Обґрунтовано, що динамічні здібності структурних трансформацій – це такий стан розвитку та функціонування підприємницько-організаційного суб'єкта, який під впливом функціональних компетенцій задіює індивідуальні властивості індивідуума, що спрямовані на задоволення інтересів власників даного об'єкта.

Доведено, що використання просторово-часових характеристик при управлінні динамічними здібностями структурних трансформацій знаходять своє відображення у вміннях, які можна визначити через переміщення компетенцій на підприємстві на визначену одиницю часу. Запропоновано додаткові класифікаційні ознаки групування факторів структурних трансформацій підприємств та галузей, що дозволить гармонізувати економічні інтереси при трансформаціях, наповнити більш детальною інформацією, включаючи зміни умов галузевої конкуренції, передумов формування кризових явищ.

Новизна. Полягає в обґрунтуванні зв'язків факторного впливу трансформації на функціонуючі бізнес-системи. Розроблено модель управління динамічними здібностями, що включає принципи, вміння, кордони динамічних здібностей у відповідності з кордонами структурних трансформацій підприємств.

Практична значущість. Запропоновано систему чинників впливу на здійснення змін у динамічних здібностях підприємств задля вдосконалення управлінської діяльності, визначено їхнє місце при переміщенні компетенцій підприємства за визначену одиницю

часу. Це сприяє створенню ефективної системи підтримки конкурентних позицій стратегічного управління та посилює потенціал підприємства під час структурних трансформацій.

Ключові слова: підприємство, трансформація підприємства, динамічні здібності, бізнес-система, фактори впливу.

Література

1. Буряк П. Ю. Теоретико-методологічні основи інтеграційних процесів у сфері підприємництва / П. Ю. Буряк – Автореф. дис...д-ра екон. наук: – Львів.: ЛДФЕІ, 2003. – 40 с.
Buryak P. Yu. *Teoretyko-metodolohichni osnovy intehratsiynykh protsesiv u sferi pidpryyemnytstva* [Theory-methodology bases integration processes in entrepreneurship sphere] / P. Yu. Buryak. Avtoref. dys...d-ra ekon. nauk: Lviv.: LDFEI, 2003. – 40 p.
2. Верба В. А. Управління розвитком компанії / В. А. Верба, О. М. Гребешкова. – К. : КНЕУ, 2011. – 482 с.
Verba V. A. *Upravlinnya rozvytkom kompaniyi* [Company management development] / V. A. Verba, O. M. Hrebeshkova. – K. : KNEU, 2011. – 482 p.
3. Геєць В. Деякі ознаки трансформаційних моделей економіки України і Росії / В. Геєць // Економіка України. – 2005. – № 5. – С. 4–17.
Heyets V. *Deiaki oznaky transformatsiynykh modeley ekonomiky Ukrayiny i Rosii* [Some signs economy transformation models Ukraine and Russia] / V. Heyets // *Ekonomika Ukrayiny* –2005. – № 5. – P. 4–17.
4. Геєць В. М. Трансформаційні процеси та економічне зростання в Україні / В. М. Геєць. – Х. : Форт, 2003. – 440 с.
Heyets V. M. *Transformatsiyini protsesy ta ekonomichne zrostannya v Ukrayini* [Transformation processes and economy growing in Ukraine] / V. M. Heyets. – Kh. : Fort, 2003. – 440 p.
5. Гребешкова О. М. Динамічні здатності підприємства: способи виявлення та відстеження розвиненості / О. М. Гребешкова, О. Г. Малярчук // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2013. – № 7. – С. 321–326.
Hrebeshkova O. M. *Dynamichni zdatnosti pidpryyemstva: sposoby vyuvlennya ta vidstezhennya rozvynenosti* [Dynamic enterprise ability: definition methods and development watching] / O. M. Hrebeshkova, O. H. Malyarchuk // *BIZNESINFORM*. – 2013. – No 7. – P. 321–326.
6. Гусева О. Ю. Фактори формування динамічних здібностей сучасного підприємства та стратегічні зміни, сприяючі їх подальшому розвитку / О. Ю. Гусева // Маркетинг: теорія і практика: зб. наук. праць / Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля – Луганськ, 2011. – С. 78–83.
Husieva O. Yu. *Faktory formuvannya dynamichnykh zdbnostey suchasnoho pidpryyemstva ta stratehichni zminy, spryyauyuchi yikh podalshomu rozvytku* [Formation dynamic abilities modern enterprise factors and strategic changes, which influence on next development] / O. Yu. Husieva // *Marketing: teoriia i praktyka: zb. nauk. prats / Skhidnoukr. nats. un-t im. V. Dalya* – Luhansk, 2011. – P. 78–83.
7. Єрохін С. А. Структурна трансформація національної економіки (теоретико-методологічний аспект). / С. А. Єрохін. – К. : Вид-во «Світ знань», 2002. – 528 с.
Yerokhin S. A. *Strukturna transformatsiya natsionalnoyi ekonomiky (teoretyko-metodolohichnyy aspekt)* [National economy structural transformation (theory-methodology aspect)] / S. A. Yerokhin. – K. : Vyd-vo «Svit znan», 2002. – 528 p.
8. Єщенко П. Є. Модель зростання для трансформаційної економіки / П. Є. Єщенко // Вісник «Економіка». – К. : ВПЦ Київський ун-т. – 2002. – Вип. 62. – С. 13–15.
Yeshchenko P. Ye. *Model zrostannia dlia transformatsiynoyi ekonomiky* [Transformation economy growing model] / P. Ye. Yeshchenko // *Visnyk «Ekonomika»*. K. : VPTs Kyuyivskyyu un-t. – 2002. – Vyp. 62. – P. 13–15.
9. Катаєв С. Несходжені лабіринти трансформації / С. Катаєв // Віче. – 1999. – № 6. – С. 6–7.
Katayev S. *Neskhodzheni labirynty transformatsiyi* [Non-going transformation labyrinths] / S. Katayev // *Viche*. – 1999. – № 6. – P. 6-7.
10. Кравчук Н. Я. Дивергенція глобального розвитку: сучасна парадигма формування геофінансового простору / Н. Я. Кравчук. – К. : Знання, 2012. – 782 с.
Kravchuk N. Ya. *Dyverhentsiya hlobalnoho rozvytku: suchasna paradyhna formuvannya heofinansovoho prostoru* [Global development divergence: modern paradigm of formation geo-financial space] / N. Ya. Kravchuk. – K. : Znannia, 2012. – 782 p.
11. Кушлин В. Траектории экономических трансформаций / В. Кушлин. – М.: Экономика, 2004. – 310 с.
Kushlin V. *Traektorii ekonomycheskykh transformatsiy* [Economy transformations trajectories] / V. Kushlin. – M. : Ekonomika, 2004. – 310 p.
12. Магретта Дж. Ключевые идеи. Майкл Портер. Руководство по разработке стратегии / Дж. Магретта. – М. : Манн, Иванов и Фербер, 2013. – 272 с.

- Mahretta Dzh. *Klyuchevye idei. Maykl Porter. Rukovodstvo po razrobote stratehyu* [Kee ideas. Mickle Porter. Guidance on working out strategy] / Dzh. Mahretta. – М. : Mann, Ivanov i Ferber, 2013. – 272 p.
13. Мартиненко М. В. Класифікація організаційних знань підприємства на основі компетентнісного підходу і концепції динамічних здібностей / М. В. Мартиненко // Вісник СумДУ. Серія «Економіка». – 2012. – №2. – С. 49-57.
Martynenko M. V. *Klasyfikatsiya orhanizatsiynykh znan pidpryyemstva na osnovi kompetentnistnoho pidkhodu i kontseptsiyi dynamichnykh zdibnostey* [Organization knowledge enterprise classification on competent approach base and dynamic ability conceptions] / M. V. Martynenko // Visnyk SumDU. Serii «Ekonomika». – 2012. – No2. – P. 49–57.
14. Ольсевич Ю. М. Механізм господарської трансформації / Ю. М. Ольсевич // Вісник. Економіка. – К. : ВПЦ «Київський ун-т». – 2002. – Вип. 62. – С. 15–18.
Olsevych Yu. M. *Mekhanizm hospodarskoyi transformatsiyi* [Economy transformation mechanism] / Yu. M. Olsevych // Visnyk Ekonomika. – К. : VPTs «Kyuyivskyy un-t». – 2002. – Vyp. 62. – P. 15–18.
15. Покрытан А. Рыночная трансформация и проблемы приоритетов в экономике Украины / А. Покрытан // Экономика Украины. – 1997. – № 12. – С. 18–27.
Pokrytan A. *Rynochnaya transformatsiia i problemy priorytetov v ekonomyke Ukrayny* [Market transformation and priority problems in Ukraine economy] / A. Pokrytan // Ekonomyka Ukrayny. – 1997. – № 12. – P. 18–27.
16. Статистика науки инноваций. Краткий терминологический словарь / Под ред. Л. М. Гохберга. – М. : Центр исследований и статистики науки, 1996. – 335 с.
Statistika nauki innovatsiy. Kratkyu termynolohycheskyy slovar [Science innovations statistics. Brief terminology dictionary] / Pod red. L. M. Hokhberga. М. : Tsentr yssledovanyu y statystyky nauky, 1996. – 335 p.
17. Тис Д. Дж. Динамические способности фирмы и стратегическое управление / Д. Дж. Тис, Г. Пизано, Э. Шуен // Вестник С.-Петербур. ун-та. Сер. Менеджмент. – 2003. – No 4. – С. 133 – 183.
Tys D. Dzh. *Dinamycheskie sposobnosti firmy i stratehicheskoye upravlenie* [Dynamic firm ability and strategic management] / D. Dzh. Tys, H. Pizano, Э. Shuen // Vestnyk S.-Peterb. un-ta. Ser. Menedzhment. – 2003. – No 4. – P. 133 – 183.
18. Філіппова С. В. Методологія управління трансформаційними процесами в промисловому виробництві / С. В. Філіппова // дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук. – Одеса : Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України. – 2006. – 486 с.
Filyppova S. V. *Metodolohiya upravlinnia transformatsiynymy protsesamy v promyslovomu vyrobnytstvi* [Management transformation processes methodology in industrial production] / S. V. Filyppova // dysertatsiya na zdobuttia naukovooho stupenia doktora ekonomichnykh nauk. – Odesa : Instytut problem rynku ta ekonomiko-ekolohichnykh doslidzhen NAN Ukrayiny. – 2006. – 486 p.
19. Eisenhardt K. M.; Martin J. A.: Dynamic capabilities: What are they? / K. M. Eisenhardt, J. A. Martin // Strategic Management Journal. – 2000. – Vol. 21. – 10–11. – P. 1105–1122.